

telepensjonisten

Medlemsblad for Telepensjonistenes Landsforbund

Nr. 1/09 - 35. årgang

Fra papirarkiv til databrikke s. 4

Jeg - et telegrafbarn s. 6

En ny teletjeneste blir til s.12

REDAKTØRENS SPALTE

Som den observante leser sikkert har registret, har bladet fått ny redaktør. Sjur Malm har besluttet å takke av og overlatt "stafettspinnen" til meg. Med respekt for tidligere redaktører og med en stor porsjon ydmykhet, har jeg etter nøye overveielse sagt meg villig til å overta redaktørarbeidet i Telepensjonisten.

Etter nærmere ettertanke skylder jeg på mitt overmott når jeg ser hva min forgjenger har lagt igjen av godt utført arbeid. Jeg benytter anledningen til å takke Sjur Malm for hans upåklagelige innsats for bladet og foreningens medlemmer.

Om jeg skal kunne gjøre tilnærmet noe lignende, vil tiden vise. Men redaktørjobben er ikke noe "one-man show". Skal innholdet av bladet bli til glede og interesse for medlemmene, er det viktig at alle bidrar med det de har på hjertet i form av meningsytringer, forslag til reportasjer, historier etc.

Min journalisterfaring er ikke mye å skryte av, så dette vil bli en utfordring jeg ikke har opplevd tidligere. Riktignok har jeg for svært mange år siden hatt redaktøransvaret for Telegrafbladet (den gang Telegrafmennenes Landsforbunds organ), men dette i seg selv kvalifiserer vel neppe til den oppgaven jeg nå har tatt på meg.

Av andre "skriverier" jeg har bedrevet, kan nevnes et par bøker, et hundretalls revysanger og noen mer eller mindre vellykkede dikt (flere mindre vellykkede).

Som dere vil se av dette nummer av bladet, er jeg i gang og bare tiden vil vise om dette går bra. Jeg ønsker gjerne tilbakemeldinger fra dere som måtte ha synspunkter om bladet og innholdet. Jeg takker like mye for ris som for ros.

Jeg vil at bladet skal reflektere medlemmenes syn og interesser. Gode telehistorier, morsomme eller seriøse, er alltid godt å lese. Jeg vet at det finnes mange slike historier blant leserne. Jeg oppfordrer alle som måtte ha noe på lager – la meg få høre fra dere og jeg lover at dere skal bli hørt.

Personlig er jeg opptatt av Telegrafverkets/Televerkets/Telenors historie. Som dere ser av dette nummeret har jeg tatt med historien om hvordan mobiltelefonen ble introdusert i Norge. Jeg har dessverre registrert at det historiske perspektivet begynner å bli fraværende i dagens Telenor. Her er det dagens telepensjonister kan være de beste bidragsytere. Som sagt, jeg håper å høre fra dere i god tid før neste nummer som kommer i juni. Carpe diem (grip dagen) som det heter i et dikt som er gjengitt i bladet.

God påske til alle lesere av "Telepensjonisten".

Innhold:

Redaktørens spalte	s. 2	Pensjonistenes krav til statsbudsjettet 2010	s. 16
Lederen har ordet	s. 3	Televimsene på Norsk	
Fra papirarkiv til databrikke	s. 4	Telemuseum	s. 17
Jeg - et telegrafbarn	s. 6	Foreningsnummer og adresser	s. 18
Avskjedsord fra gammelredaktøren	s. 7	Minneord om Per Rabbås	s. 19
En sprek telepensjonist	s. 8	Landsstyret	s. 19
Sofustanker	s. 9	Telepensjonister "til scenen" på Nationalteatret og lunsj på Theatercaféen	s. 20
Er du en samler	s. 10		
Carpe Diem	s. 11		
En ny teletjeneste blir til	s. 12		
Landsmøte på Lillehammer 2-4. juni	s. 14		

Neste nummer av bladet kommer ut i midten av juni. Frist for innsending av stoff er **15. mai 2009**.

Redaktøren forbeholder seg retten til nedkorting av innlegg.

Forsidebildet: Lysgårdsbakkene, Lillehammer. Foto: Arne Fauskrud.

Lederen har ordet

Når dette leses har vi lagt det aller meste av vinteren bak oss. Som vanlig kom de store snømengdene sent i Oslo. Imidlertid har vi, i siste halvdel av februar, ypperlige forhold for ski rett utenfor døren. Mange pensjonister er kanskje like glad med alt som heter snø, mens andre av oss benytter dagene til fine skiturer. Snø eller ikke, alle bør vi bruke litt av dagen til fysisk utfoldelse.

I forbundet bruker vi mye av tiden på forberedelser til Landsmøtet som ikke ligger så langt foran oss. Landsstyret må, om ikke lenge, ta stilling til alle de saker som skal legges fram for Landsmøtet i juni. I år er det ekstra mange saker i tillegg til de obligatoriske sakene som årsberetninger, regnskaper, budsjetter og valg av tillitsmenn. De store sakene som kommer opp i år er "Handlingsprogram for 2009-2011" og en total revidering av alle vedtektene både for forbundet og mal for foreningene. Det blir travle dager på Lillehammer. Vi vil komme tilbake med et fyldig innlegg om Landsmøtet i sommerutgaven av Telepensjonisten.

Jeg vil ellers benytte plassen i denne spalten til vårens tariffoppgjør og den neste etappen i pensjonsreformene. I privat sektor er reglene for AFP fra 2011 alt på plass. Det skjedde gjennom fjorårets inntektsoppgjør. Nå kommer en vel så vanskelig omgang som omfatter ansatte i stat og kommune. Lønnen blir neppe hovedfokus i årets oppgjør. Det er tjenestepensjonene og avtalefestet pensjon (AFP) i stat og kommune, hvor det store slaget skal stå. Begge delene må kunne fungere parallelt med den nye folketrygden fra 1. januar 2011.

Den nye folketrygden vil få lange overgangsordninger, slik at et nytt pensjonssystem ikke er fullt innført for alle arbeidstagere før om mange år ennå. Hovedreglene er imidlertid enkle. Alle typer pensjoner, enten det er alderspensjon fra folketrygden, AFP eller tjenestepensjonen, vil kunne tas ut helt eller delvis fra fylte 62 år. Men for hvert år ekstra du står i arbeid, vil du ha krav på høyere pensjon. Bak disse hovedtrekkene er det mange variasjoner, og mye konfliktstoff. Offentlig sektor har i dag spesielt gode pensjonsordninger, og de endringene som er på trappene, utfordrer derfor mektige grupper.

Alle pensjonsordninger har et regelverk som er avhengig av folketrygden. Det må derfor flere tilpasninger og endringer til fra 2011. Hele pensjonsreformen bygger på at det alltid skal lønne seg å jobbe mer og lengre. Dette kolliderer mot prinsippene som dagens tjenestepensjoner er bygd opp på.

I fremtidens folketrygd teller hver eneste jobb du har hatt fram til fylte 75 år. I tjenestepensjoner i offentlig og privat sektor, derimot, er det som regel sluttlønnen som avgjør alt, så lenge samlet opptjeningstid er 30 år. I tillegg kommer det store grupper av offentlige ansatte som nyter godt av særaldersgrenser. En del yrker som politi, forsvaret og brann har egne regler som gjør at de kan gå av med full pensjon fra 57 år, litt avhengig av tjenestetid. Sykepleierne har sin 85 års regel, der alder pluss tjenestetid avgjør deres rett til full pensjon. På toppen av dette har AFP hittil vært gunstigere i offentlig enn i privat sektor. Stat- og kommuneansatte som tar ut AFP når de fyller 62 år, har krav på full tjenestepensjon fra fylte 65 år, to år tidligere enn AFP-pensjonister i privat bedrifter i dag. Alle disse punktene ligger det bråk i. Offentlige ansatte vil tape ved å gi fra seg dagens ordninger uten kompensasjon.

På noen viktige punkter må alle gi seg. Dette er nedfelt i det pensjonsforlik som er inngått med alle partier på Stortinget med unntak av Fremskrittspartiet. Et av punktene er den årlige justeringen av pensjonen. Et annet punkt er når levealderen stiger, må stats- og kommunepensjonister på lik linje med alle alderspensjonister med folketrygd i fremtiden jobbe lenger eller akseptere lavere årlig pensjon.

Alle stats- og kommuneansatte er sikkert av den mening at dagens "bruttogaranti" må bestå. Dersom det skjer innstramninger i pensjonene må disse gruppene holdes skadefri. Problemet for regjeringen er at det også er valgår til høsten, og at de fleste av stats- og kommuneansatte er organisert i LO. Hestehandel har også i Norge vært brukt når mye står på spill. Dagens oljepriser og finanskrisen gjør at det blir problemer uansett hvilken modell regjeringen falle ned på i årets oppgjør. Tiden vil bare vise om partene finner en løsning alle er tjent med i lengden.

Jeg ønsker med dette alle telepensjonister en riktig god påske!

*Dagfinn Skarbøvik,
Forbundsleder*

FRA PAPIRARKIV

Jahn Hassel

Pensjonistforeningen i Trondheim har startet et arbeid med å overføre foreningens omfattende papirarkiv til et bærbart elektronisk arkiv.

Det er nødvendig å forenkle kontorhold og arkiver før foreningen går over til hjemmekontor fra 1. januar 2010. Da går leieavtalen for kontor plass i Telenors tidligere bygg på Tyholt ut. Den nye huseieren DnbNor øker husleia samtidig som den økonomiske støtten fra Telenor gjennom landstyreets tilskudd reduseres.

Foreningens leder, Ole Johnny Sandbekkhaug; er pådriver for å etablere hjemmekontor og digitalisere arkivene. Foreningen leier i dag et romslig og fint kontor på Tyholt. Men vi finner det ikke lenger økonomisk forsvarlig å leie dyr kontor plass, forteller Sandbekkhaug. Leieavtalen går ut ved årsskiftet. Å leie kontor plass annet sted i byen koster også mye, så det eneste fornuftige synes

å være at vi etablerer hjemmekontor. Ved å legge alt over på data, kan vi lett og rimelig etablere et digitalt foreningskontor. Hele styret kan da samarbeide og utveksle informasjon hjemmefra over internettet. Behov for fornyelse ved hjelp av utstrakt bruk av datateknikk er drivkraften. Vi realiserer nå det "papirløse kontor" som mange bare har snakket om i flere tiår.

-Hva med styremøter da? Når vi trenger å møtes for å diskutere "over bordet", leier vi et møterom i Hornemandsgården, som er Eldres hus i Trondheim, sier Sandbekkhaug.

Hele styret er engasjert i å sortere og kaste gamle papirer. Det som er verdt å ta vare på blir skannet og overført digitalt til PCen. Derfra blir alt overført til en DVD plate som blir vårt historiske arkiv. Dermed forsvinner ringpermer, mapper og bokhyller fra kontoret.

Leder Ole J. Sandbekkhaug foran arkivet som skal lagres digitalt.

TIL DATABRIKKE

Slik krever hjemmekontoret liten plass i heimen. En kraftig bærbar PC og ny kombiskriver er for lengst på plass. Når vi flytter fra kontoret, blir det ikke mye til flyttelass å dra på, og det blir enklere å være foreningsleder og styremedlem.

Trondheimsforeningen ble startet i 1971. Siden da har det samlet seg mye papir i arkivene. De første møtereferatene var dels håndskrevne, dels innlimte skrivemaskinark i en protokoll. Protokollen er et av klenodiene. Et fornøyleg referat fra julelunsjen i 1971 forteller at maten var god, men vinen uteble, til referentens ergrelse. Denne protokollen er et av de få dokumenter som blir tatt vare på slik den er.

Skanning av kilovis med dokumenter tar sin tid. Styremedlem Helge Moe jobber iherdig med den del av oppgaven, og sørger for at dokumentene havner i riktige datamapper. Struktureerte mappenavn gjør det lett å lagre og finne igjen nye og gamle dokumenter. Et godt arkivsystem er viktig for nye styremedlemmer, også i et historisk perspektiv etter vår tid.

Foreningen har anskaffet et brukervennlig dataprogram for et avansert medlemsregister. Det gjør det lett å lagre og endre medlemsdata. Forskjellige adressegrupper for E-post er lett å vedlikeholde i programmet. Det samme gjelder adresselapper for papirposten, og andre viktige medlemsdata.

Sandbekkhaug summerer opp motivene for den omleggingen som er i gang slik:

- Gjøre det mer interessant og lettere å sitte i foreningens styre.
- Arbeide smartere og enklere med PC og E-post.
- Hjemmekontor er en billig og effektiv løsning på kontorplass.

Ingrid jentoft tar seg av reisearkivet

Vi møtte styremedlem Ingrid Jentoft i gang med ryddesjau og sortering på kontoret. Telepensjonistene har vært på reisefot siden foreningen ble startet i 1971. Hun har tatt ansvar for alle dokumenter knyttet til foreningens turer gjennom 37 år. Det omfatter oversikt over reisemål, referater og lignende. Fra 1999 fins komplett oversikt over deltakere og kostnader. Det er spesielt interessant for utenlandsreisene. Arkivet er fine referanser for historiske data og kommende jubileumsberetninger.

Jentoft har også funnet rikstelefondamenes "Bryllupsalbum" fra perioden ca 1961 til 1982. Det inneholder en mengde takkekort med bilder av lykkelig nygifte kolleger. Hun er sjøl med som blussende brud i 1968 og synes der morsomt å minnes unge kolleger fra riksen.

Foreningens mangeårige leder, Inger Qvam, var tidlig ut med å ta i bruk data for produksjon og lagring av dokumenter. Det har foreningen stor fordel av nå. Hun har tatt ansvar for å samle all informasjon om foreningens historie. Hun skriver også et resymé av viktige hendelser og milepeler i foreningens levetid. Gamle jubileumsberetninger er da en god kilde å øse av.

Sandbekkhaug liker å ha struktur og orden både på møtene og i arkivene. Oppskriften fra han er at det er viktig å ta vare på:

Historiske data

Stiftelsen av foreningen
Tidligere ledere
Jubileumer
Æresmedlemmer
Vedtekter

Øvrige dokumenter

Referat fra alle møter og turer
Arbeidsmål, arbeidsrutiner og lignende
Turarrangement
Fotografier, tegninger og malerier
Aktiviteter som:
Trim, Jentebølgen, arrangementer

Styret har som målsetting å ha samlet hele arkivet på digital form innen 20. mars 2009. Resultatet blir et godt hjelpemiddel for det nye styret som skal velges på årsmøtet 25. mars.

Tiltaket kan kanskje også være aktuelt for andre medlemsforeninger, tror Sandbekkhaug

Tidligere leder Inger Qvam er stadig støttespiller

Hedvig Rossbach Wist forteller om sitt forhold til etaten.

Jeg – et telegrafbarn

En lærerinne spurte i småklassene hva faren vår gjorde. Jeg svarte kontant: *Telegrafallmektig!* Jeg er født inn i en telegraf-familie. Begge mine foreldre HJR og RSB hørte til de uhyre få som fikk middelskoleeksamen først på 1900-tallet, og som etterpå kom inn i Telegrafverket. 18 år gammel ble min mor sendt til Kristiania for å gå på kurs. Far tok etterpå Høyere kurs. Far arbeidet mange plasser. Han var telegrafist på Rundemann ovenfor Bergen. Det gikk den gang på "sunder", de telegraferte med morsenøkkel og leste budskapene med prikk og strek like fort som vi andre leser aviser. Så hørte de plutselig noe nytt – musikk i eteren! Dette var så utrolig at de to unge telegrafistene ble intervjuet av Bergens Tidende. Så kanskje var min far den aller første, eller en av de første i landet som hørte det som senere skulle bli til radiounderholdning. Min mor tjenestegjorde en tid i Hammerfest, men kom tilbake til Kristiansand. Der traff hun min far og de ble et par. Mor med handelskole i tillegg, kom til og med på bestyrer-kontoret til Normann. Det likte hun godt, bedre enn ekspedisjonstjenesten. Men hun var en racer med morsenøkkel, så avslappet håndledd at hun kunne piske krem i det uendelige. ETATEN fylte min barndom. Vi var blant de få som hadde telefon, et digert veggapparat. Det var flittig brukt. Far var ikke kommet hjem fra kontoret før det kimte fra en eller annen landstasjon som skulle luften et problem. Det var også sterk forbindelse mellom telegraf og kringkasting den gangen. Far kom hjem med høretelefoner før 1930, det er jeg sikker på. Så vi hørte Lyktemannen og andre program med en mikrofon hver. Vi hadde gratis radioapparat og programbladet Hallo Hallo.

Blyanter, kladdepapir, blåpapir, svertebånd og kart.

Far satt ofte og tegnet linje-kurser. Han brukte da en veldig hard blyant, gul, som det stod Telegrafvesenet, siden –verket på. Den skulle ikke brukes på skolen, men hjemme var de til låns, men helt ubrukelige til tegning, for det vistest nesten ikke. Han hadde noen steinharde blekkviskelær som var ubrukelige for barn. Så lå det gammelt skrivepapir med linjer og logo, det kunne vi til nød tegne på. Artigere var alle de svarte, tomme svertebåndene for skrivemaskin. De kunne brukes til mye i lekeøyemed. Apropos tegning; Vi – telegrafbarna – hadde vår egen forestilling om hvordan en stjerne skulle se ut. Vi hadde i hus Telegraftidende, tror jeg det het. Vignetten var en stjerne, men den hadde ikke vanlige stråler – nei, den sendte ut siksaklyn – symbolet på kommunikasjon gjennom eteren. Jeg synes dette er en så fin kombinasjon, stjernen i det høye, idealene, og siksakstrålene forteller om nødvendig kommunikasjon mellom menneskene. Dette har jeg faktisk holdt et kåseri om for KTTL inne på Løkkemyra. Men det som er meg kjærest av effektene, er kartet over Romsdals Amt fra 1882. Det er uunnværlig den dag i dag. Her er så mange navn at du finner alt du leter etter. Jeg har gitt fra meg en del bilder og mine foreldres bryllupstelegrammer (nesten bare telegrammer fra signaturer), pent innbundet til Telemuseet. Men kartet gir jeg ikke fra meg. Fikk vi være med far nedom kontoret en ettermiddag, var toppen av opplevelse å sitte på en dreibar kontorstol og skrive på det gamle hakkebrettet av en skrivemaskin. Teknikk!

Tangen og kongen

Far hadde ei blank skjermlue med telegrafemblem. Han elsket å bruke den, men mor likte det ikke. Du ser ut som en telegrafarbeider, sa hun. Ja, det er akkurat det jeg vil, Harriet, svarte han. Det var en gang det var ventet besøk av Kong Haakon til Molde, midt på trettitallet. Far møtte en utenbys telefonarbeider som han kom i snakk med. Han hadde full uniform med lue og svart trøye med blanke knapper. Ja, ha det bra da, Tangen, sier pappa. Da våknet Signe, som sto ved siden av. Du, pappa, var det Kongen som du snakket med?

Tjenestereiser

To ganger i året var det "tjenestereiser", da var far borte et par uker minst. Han reiste rundt på inspeksjon til alle stasjonene far Stryn til Vinjeøra. Til disse reisene skaffet han seg en egen dress. Populært kalt "Langedressen", etter skredderen som hadde komponert mester-verket. Det var tjukk fiskebeinsmønstra ull, sidbukse, nikkerts, trøye (vest husker jeg ikke) og sikspenslue. Dette holdt for alle kalde dager. Men nettene? Det kaldeste hotellet i fylket var Sjøholt hotell, som han kalte Fjølbu. Antagelig var han den eneste gjesten om

vinteren. Han leide et dobbeltrom med to sett sengekler for å holde varmen. Det som var fordelen med disse strabasjose reisene, var et mystisk ord som het "diett". Denne var det ikke mulig, heldigvis, å få brukt opp på alle landstasjonene. Det ble helst servering og et kaldt gjesterom. En gang husker jeg at far ringte, temmelig opphisset og fortalte at en kvinnelig stasjonsholder hadde gått ovenpå og skutt seg med gevær da post- og telegrafkontrollører kom samtidig for å avdekke underslag – flytte penger mellom post- og telegrafkassen. Heldigvis ble det bare streifskudd og det ble en ordning på finansene.

Besøk fra Telegrafstyret

Styret var ett av disse mystiske ordene – noe som var viktig. Av og til var også de på tjenestereise. Da ble de invitert hjem til middag, eller aftens. Da hadde vi streng beskjed om å "oppføre oss dannet". Under ett av besøkene satt en av herrerne og sa: Takk, takk, frue, om og om igjen. Da var det vanskelig å være dannet og ikke le. Så kom krigen og det var umulig å skaffe hotellrom. Da ble løsningen å plassere tilreisende på en svart skinnsofa på fars kontor.

Ferier

Feriene var også stort sett i telegrafsammenheng, Ett år var vi på telegrafstasjonene på Heggem i Osmarka. En sommer da jeg hadde vært syk, ble jeg plassert på Elverhøy, som var navnet på telegrafstasjonen på Flatval. Den hadde beholdt det gamle navnet siden lady Arbuthnots dager, Det måtte far forklare meg, for jeg trodde det var ei bygd i Sunndalen som hette Elverhøy. Og tenk, det kom ikke av ei elv, men en gammel form for eventyrfigurene alver – alvehøyden. Telegrafhytta Kringsjø oppe på Brøste i Øverdalen var

telegrafmennene i distriktet sin eiendom, og de passet på den som sin egen. Far arbeidet som en ponni de to-tre ukene vi var der. Tynnet skog, hugget ved, forbedret vannopptaket fra brønnen, laget utslagsrenner etc. Jeg var der fra jeg var 15 år og siden har jeg vært der flere ganger og gått på gamle tomter, sist nå i mai. Tredje generasjon Brøste, Ola, er kårkall. Han synes det er artig når jeg kommer. Da frisker vi opp gamle minner fra trettitallet.

Mislykket telegrafkarriere

Hvordan gikk det med telegrafbarnets personlige karriere? Kort sagt, kortvarig og dårlig. Jeg tok artium i 1944 og mine foreldre ville ha meg inn i etaten. Jeg reiste til Oslo den siste krigshøsten og vantrivdes både på hybel og på skolen. Det var mest ettermiddagsskole nede i Kirkegata. Maten i Telegrafmessa var bent fram dårlig, det var svenskesuppa som reddet oss. Til mine foreldres skam og skuffelse sluttet jeg før fullført kursus. Men jeg lærte å skrive på maskin etter touchmetoden. Hva skulle jeg som lærer og skribent gjort uten? Så måtte jeg finne noe å gjøre. Det ble bytelefonen. Der satt jeg 8. mai 1945. Den dagen glemmer jeg ikke. Det var et hav av lysende lamper på panelet, det var bare 800 nummer den gangen. Alle skulle ringe, Så ble det noe som kaltes for "livsviktig" for riks-telefoner. Og alle tyskvennlige og NS-folk fikk sperret sine telefoner. Det var ikke artig å ha vakt når andre stengte kontorer og butikker og løp ut på byen til svensk politi, hornmusikk og engelske krigsskip.

Takk til dere som har lest dette. Jeg har fortsatt en svakhet for ETATEN.

Avskjedsord fra gammelredaktøren

Den nye redaktøren er høflig og lar den gamle komme til med et avskjedsord. Takk for det!

La det med en gang være sagt; jeg har vært litt rastløs og lettere deprimert den siste tiden. Å overlate redaktørstolen til andre er som å klippe over navlestrengen til noe kjært og godt. Telepensjonisten har blitt en del av meg med alle sine utfordringer og gleder. Den største gleden har vært å bli kjent med det "gamle Televerket" fra nord til syd. Vi var en moderne og effektiv statsetat med høyt kvalifiserte og engasjerte mennesker som brakte Televerket opp av etterkrigstidens bølgedal, som mestret de teknologiske og markedsmessige utfordringene i en foranderlig verden frem mot det nye Telenor!

Å produsere et blad er ikke noen enmannsjobb. Jeg er glad for alle bidrag fra lokalforeningene og lokale utskremte medarbeidere. Jeg vil spesielt ikke glemme vår høyt elskede

Sofus med hans slående kommentarer på det som skjer rundt oss, og våre lyriske husdiktere. Telemuseet har også vært en viktig støtte-spiller. Det fins også flere som burde nevnes, men tusen takk alle sammen.

Bladets utseende har utviklet seg. Jeg synes som mange at det har vært en glede å få det i posten. Det skyldes ikke aller minst Sissel Engelsen hos Trykkpartner på Lade som har vært ansvarlig for lay out'en. Hun har formet bilder og tekst på en tiltalende måte. Landsstyret, min arbeidsgiver, har gitt meg frie tøyler i valget av stoff, noe jeg har satt stor pris på. Jeg håper jeg ikke har tøylet deres toleranse for langt.

Den nye redaktøren har fått en flott og utfordrende jobb. De redaksjonelle og journalistiske utfordringene byr på mange muligheter som jeg ønsker Viggo lykke til med.

Sjur

EN SPREK

TELEPENSJONIST

Arbeiderforeningens Mandskor i Tromsø er aristokraten blant korene i landsdelen, med hele 136 aktive år.

I koret finns det også en telepensjonist, nemlig **Arne Pettersen**, som med sine vel 80 år fortsatter aktiv sanger. Arne har hatt hele sitt yrkesaktive liv i Telegrafverket/Televerket. Han begynte som bud i 1942, ble senere skrankebetjent, montør etter at han tok montørkurset, detaljplanlegger og lagerformann eller materialforvalter som det ble kalt. Fra denne stillingen ble han pensjonert i 1993. Arne har alltid vært et muntrasjonsråd, omgjengelig og godt likt av alle. For de som kjenner personer i Telegrafverket/Televerket kan det fortelles at hans tvillingbror, Rolf også hadde sitt yrkesaktive liv i etaten. Han var automattekniker i Tromsø.

I forbindelse med julekonserten 2008 var Arne med for sekstiende gang, og bladet Tromsø laget derfor en reportasje om Arne, og vi sakser her fra reportasjen.

Utrolig, men sant. På søndag skal Arne Pettersen (80) synge jula inn i Tromsø Domkirke for 60. gang. Ingen i sangermiljøet kjenner andre som har bidratt til høytiden tilnærmet like mange ganger som Pettersen.

Og han fornekter seg ikke – han kjenner på kroppen at det er bare to dager igjen.

Jeg har vært like nervøs før hver julekonsert, fra jeg begynte i koret i 1945 – men det går som regel bra, sier sangveteranen.

En av vennene forteller at da Arne begynte i koret fortalte han at den hvite sangerlua skulle bli like gul som veteranenes lue, før han sluttet.

Etter 63 år i koret innrømmer Arne imidlertid at lua i dag ikke er den samme som da han begynte, men den er gulnet.

Korlederen legger til at koret nok har betydd mye for Arne, men Arne betyr også mye for koret. Han har alltid vært muntrasjonsrådet – alltid med de rette replikkene eller noen visdomsord. Så langt fra reportasjen i bladet Tromsø.

Arne har også vært med i styret for Telepensjonistene Tromsø fra stiftelsesmøtet i 1994, til han frasa seg gjenvalg på årsmøtet i 2006.

Også vi setter stor pris på Arne og takker han for lang og aktiv tjeneste.

Telepensjonistene Tromsø / Roar

Arne Pettersen

SOFUSTANKER

Du er en hvileløs kropp, Sofusen min, sa fruén hoderystende da jeg hadde gitt etter for den nye redaktørens lindrige press for fortsatte skriblerier i Telepensjonistens spalter. - Du hadde jo lagt ned både deg og penna i avskjedsord i forrige nummer. Og så står dere rett opp fra de døde, både du og penna. Du kunne i det minste ha ventet til påske, så hadde dere vært i godt selskap som oppståtte. Du er for lite bestemt, min gode mann, sukket hun. Sukket lød som et dragsug, og jeg skjønnte alvoret. Men det får bære eller briste.

- Man må jo bestemme seg, for å kunne ombestemme seg, sa jeg filosofisk til mitt forsvar. Å kunne skifte mening adler mannen. Se bare på minister Knut Storberget. Nå avsverger han fjerning av blasfemipragrafen og bruk av politihjåb som han lanserte med bram og mye brask. Det er fint å kunne ombestemme, særlig om det blir bråk av det du bestemte, slo jeg bestemt fast. Min gode kone var ikke helt enig. - Verken du eller Storberget ruver i det politiske eller det jordiske landskapet. At du heter Sofus er annet å vente. Men Storberget passer ikke til navnet sitt. "Knut Knause" hadde passet ham bedre som navn, repliserte min kjære viv en smule beskt.

Du burde egenlig hett Sophus, sa fruén, da diskusjonen gikk som heftigst om navnet til den lille tulla Thullulah. Språkets bedreviter, ordprofessor Finn Erik Vinje, raljerte på TV-skjermen og kalte det for indianernavn. Kanskje har kongehuset avlet en fremtidig squaw?

- Hvorfor det, spurte jeg fra PC-bordet, uvitende om navnedramaet på TV-skjermen. - Fordi det er kongelig fint med stumme h-er. Og du trenger til å være stum inni-mellom, også de sjeldne gangene du ikke sitter umælende på PC-rommet. Jeg logget kjapt ut for å ofre meg for en familiær debatt med Emma Thallulah som kveldens tema. Men det var for sent. Hun hadde allerede svitsjet over til Hotell Cæsar og var tapt for denne verden.

Arrig, han derre Behn, sa jeg muntert en vakker morgen over Dagbladets oppslag om feiden med fordums hoffmann, sous-sjef Carl-Erik Grimstad. - Han går jammen Behnt på sak. - Han har da vel også andre ting å tenke på, repliserte viven, og ristet en smule bekymret på hodet. Hva da? undret jeg, mener du det er knute på tråden? - Han og Martha gikk jo en gang på pilegrimsvandring til Trondheim, kanskje de burde ta den turen på nytt? Ennå er

det for glatt, men til våren byr sjansen seg. For en gangs skyld nikket fruén billigende. Så nå venter vi begge på at vårsola skal tine den smale vei og gi fred i kongehuset.

- Renta går i dass, surmulte jeg, da Gjerdrem droppet den ned til skarve 2,5 % i februar. - Du er for rik og for gammel til å bekymre deg over rentefoten, min gode Sofus, sa fruén velvillig. Podagraen i høyrefoten bør bekymre deg mer. Men nå er det slutt på godmat og vin, så sparekontoen din holder nok stand en stund. Mer var ikke å si om den saken.

Jeg leser at kommunestyret i Trondheim la ned bomstasjonene i byen i 2003. Dermed tok de livet av gullhøna som finansierte veiene i byen. Nå har ikke kommunen penger til nødvendig vedlikehold og forbedring av veinettet. Parolen den gang var at byfolket skulle sykle eller kollektivt ta bussen til jobb, skole og barnehage. Men så er det dette med vinter og holke da. Folk og biler sklir seg fram, og veikøene vokser fra uke til uke. Ordføreren og de rødgrønne partiene har i fellsskap funnet løsningen: Nye bompunkter i stedet for de nedlagte bomstasjoner. Punkter er "keiserens nye klær". Det gjelder å kamuflere at politikerne måtte ombestemme seg for å få nødvendige bilpenger i veikassen. Det vil nok veie tungt ved neste kommunevalg.

Finanskrisa går nå gangen sin. Vi pensjonister har vårt på det tørre. Pensjonen kommer, uansett. Tror vi. Nyvalgte Obama har mye å fikse, både hjemme og ute. Fruén Halvorsen, pengekassevokter Gjerdrem og landsstyrer Stoltenberg sliter her på berget for å holdenasjonens finanser og funksjoner på rett kjøll. Milliarder fra oljefondet strøs velvillig ut, og bankene samler i lader for å bygge opp tapte reserver. Trenger du lån, må du bevise at du egentlig ikke trenger det, før banksjefen motstridende åpner pengebingen på gløtt.

Aksjekurser er fyprat. Med fymat er det annerledes. Da Grete Rohde snakket om å kutte ut cola, potetgull og griseblesk, var det holdt for et effektivt botemiddel mot skrantende helse. For den økonomiske helsa fins det ennå ikke råd. Men økonomene grubler, både over hva som skjedde og hva som vil skje.

Ekspertene er ikke så glupe de heller, når markedskreftene ikke lar seg tøyle før kassa er tom og begeret fullt. Det er som å spille på hester. Favorittene løper i hytt og pine uten å bry seg om bane, odds og stalltips. I så måte kan det se ut som bankenes rådgivere er rekruttert fra stallene på Bjerkebanen. Dårlige råd blir dyre i nedgangstider når flere enn travtipperne må se langt etter pengene de har spilt bort.

Hvor står Telenoret i all hurlumheien? I mediaverden er Tele2 på offensiven som det sorte får. Hvor bliver noret vårt av? Gratis Norton sikkerhetspakke til internett-kunder er ikke til å kimse av. Men hva med aksjer og utbytte? At resultatet for 3. kvartal ble 300 millioner mindre enn i året før, skremmer ingen. Baksaas holder sikker stø kurs, men er det aksjekurs? Hvilket kompass styrer den, og hvilke nye land er i sikte?

Sofus er fast i troen. Folk trenger mer enn noen gang til å maile, ringe og SMS-e uavhengig av finanskrisa. Som sjøfartsnasjon og et folk på reisefot, gjaldt "Navigare necesse est". Nå kan vi skifte ordtaket til "Communare necesse est". Telekommunikasjoner koster nesten ingen ting i forhold til forretningsreiser og ferietripper til fjerne himmelstrøk. Så for Telenoret synes fremtiden like lys som vårnettene vi venter på. Så løp og kjøp teleaksjer mens de er billige.

**Så blir det sikkert
GOD PÅSKE for alle i år også.**

Sofus

Er du en samler?

Tekst og fotos: Kine Victoria Borgos

Å samle er for mange både en hobby og et tidsfordriv. Folk samler på de utroligste ting. Hypokondere samler for eksempel på sykdomssymptomer.

Bestefaren min samler på dager. I femten år har han hver eneste dag skrevet ned det viktigste som skjer i hans hverdag. Han fører opp værstsituasjonen og temperatur hver morgen og midt på dagen. Med dette kan han sammenligne hvordan været har vært på angitte dager i årene tilbake. Han synes det er interessant å se tilbake på hendelser og kunne tidsfeste disse. Ofte blir det spørsmål om når tid han gjorde eller opplevde ting. Da kan dagboka gi han det korrekte svaret.

Hvorfor ser vi mennesker verdien i å samle på ting, til og med de verdiløse? Det er få av oss som kan komme unna med å ikke ha hatt en samling. Er det bekymringsverdig at de aller fleste mennesker i verden samler eller har samlet på noe? Hvorfor gjør vi dette? Kanskje det er en urgammel dyrisk del av oss. Dyr samler på ting av nytte. Er vi redde for å ikke samle på ting vi en eller annen gang kanskje skal få bruk for? Hva skiller det å samle og det å ikke kaste?

Samlere har en personlig glede av å nå samlermål. For eksempel å få mange teposer med spesielle motiv og bakgrunner som de kan fortelle historien om til noen. Er det å kunne fortelle land, årstall og hvem du fikk teposen av nok til å samle noe? Kan dette heller kalles å samle på minner? Andre ting som for eksempel minnemynter, som bestefar også samler på, kan man se hvordan verdien utvikler seg over tid. Verdien varierer altså mye, noe har affeksjonsverdi, mens andre ting kan ha en historisk eller økonomisk verdi. Likevel er det svært få hverdagsamlere som har økonomiske motiver for sin samlerinteresse. Motivasjonen er som oftest kunnskap eller tidsfordriv. Mange studenter og yrkesaktive samlere bruker samlingen sin som en fritidssysself for å få et avbrekk fra den daglige rutinen. Noen for å ha ekstraordinær kunnskap om ett tema. Samler vi for å ha kunnskap om noe ingen trodde vi skulle vite noe om? Eldre samlere samler ofte for å erstatte den jobben de har forlatt.

Det er en glede for mange samlere å stadig kunne utvide samlingen. Da blir det som regel feil å gi den videre for økonomisk vinning. Så snart man har omsatt den, har man også sagt farvel til sin samlerinteresse, noe som kan være grunnen til at mange mennesker samler opp verdifulle ting for så å la dem støve ned på loftet.

Hvordan velger vi hva vi skal samle på? Jeg er ingen samler. Jeg har vært, men har lagt utallige uendte samlinger bak meg. Jeg har samlet på servietter, klistremerker, glansbilder, diverse kort, såper, pinner, brus- og ølkorker, perler, småstein jeg fant på bakken og kindereggfigurer. Dette da jeg var barn. Valget av samlinger har gått litt hipp som happ, jeg fikk en påbegynt såpe-samling av en tante, og klistremerkene fikk høy verdi i skolegården. Når man er barn velger man etter hva som er populært å samle på, når man er voksen velger man etter interesse. Jeg har alltid ønsket meg en stor samling av noe, men aldri fått det til. Derfor har jeg fått faren min til å love meg at jeg skal arve hans Elvis-samling som jeg kan fortsette på i mine eldre dager. En fin måte å gjøre faren min stolt på. For det handler kanskje om stolthet. Det å vite at du har det beste i en samling, og det å vite at ingen eller svært få har det samme som deg. At folk misunner deg, og kunne betalt store summer for å få det du har.

Når det er sagt samler bestefar også på kabalresultater. Svært få har de samme kabalresultatene som han. Hvis jeg søker på kabalresultater på www.google.no er det få som kan måle seg med han. Dette er noe bestefar tilsynelatende ikke vet noe om. Å løse kabaler på PC-en er noe han stort sett gjør for å få litt hjernetrim. Rekordene skriver han i dagboken sin. 17. mai 2008 slo han sin tidligere personlige rekord på 13615 poeng på 54 sekunder. Den nye rekorden er 14095 poeng på 52 sekunder. Å slå den personlige rekorden er motivasjonen for å fortsette å løse kabaler. Som han selv sier har han oppnådd gode resultater, men er stadig på jakt etter bedre. På denne måten samler han på gode kabalresultater, han noterer alltid i dagboken sin når han oppnår dette. Poeng og tid på den datoen da resultatet ble oppnådd.

Har det å samle noe med gleden over et engasjement å gjøre? Øker gleden, inspirasjonen og motivasjonen til å samle videre i takt med selve samlingen? Gleden ved å se at det du har investert tid eller penger i, øker i verdi, selv om du ikke realiserer verdiene, er kanskje nok til å holde interessen ved like.

Carpe Diem

*Du fikk denne dagen, ubrukt og ny.
Den kom som en gave ved morgengry.
Du møtte lyset med et åpent sinn
og sa til deg selv: Denne dagen blir min.*

*Bruk denne dagen, gjør den til din venn.
Du vet jo så godt; den kommer aldri igjen.
Når dagen er over og det stunder mot kveld -
for alt du fikk gjort kan du takke deg selv.*

Wildensky

Den første norskbygde mobiltelefon for OLT-nettet.
Foto: Fotograf Cato Normann, Norsk Telemuseum

En ny teletjeneste blir til

Av John Ragnar Veastad

Etter fem lange år med en ødeleggende verdenskrig skulle også vårt land bygges opp igjen med flid og sparsomhet. Slikt krever arbeidsomhet, resurser, omtanke og framfor alt kommunikasjonsmuligheter. Vi hadde et "etterslep" på nær sagt alle områder, særlig de statlige som jernbaner og NSBs materiell, veibygging og veivedlikehold. Disse områder berørte de aller fleste av befolkningen og var politisk sett svært viktige. Telekommunikasjonene hadde i lengre tid vært redskap for de få, personer i ledene stillinger og mennesker med penger. Således ble telefon, nærmest på sosialistisk grunnlag, utpekt som "luksus". Holdningene i Finansdepartementet ble deretter og Telegrafverket, senere Televerket, fikk et budsjett som ikke stod i samsvar med behovene. Telegrafstyrets vurderinger og planlegging ble preget av ytterste forsiktighet, sparsomhet og med påpasselighet med omsyn til sine monopolområder. Kritikken mot Telegrafverket ble urimelig ensidig. Dette i en tid da bedrifter og øvrig næringsliv var i kraftig ekspansjon. Befolkningen og vesentlige deler av samfunnslivet stod i kø for telefon, teleprinter, fax og tilsvarende løsninger.

Ute i verden ble teknisk forskning og utvikling satt høyt. Et av de interessante områdene for teleanstusjonene ble satellitt-teknologien. Jeg ble tilsatt i Radiotransmisjonskontoret, IV Rt, som Telegrafstyrets første "satellittingeniør". Plasseringen i dette kontoret skyldtes ganske enkelt at IV Rt fikk alle de oppgaver som ikke "passet inn" i de allerede etablerte tekniske fagkontor. Her havnet også andre nykomlinger. Blant oppgavene i IV Rt var fagområdene maritim radioteknikk og skipsradioinspeksjon. De videre områdene frekvensplanlegging og -tildeling, samt teknisk vurdering av søknader for tildeling av konsesjoner for privat drift av radiostasjoner. De fleste "private konsesjonerte radiostasjoner" var drosjenes VHF stasjoner. Det fantes noen få andre, hovedsakelig innen deler av næringslivet, politiet og helsetjenesten. Disse hadde vært gjenstand for grundig teknisk vurdering i IV Rt, og deretter en administrativ vurdering i I T3. Et av kriteriene der

var at trafikken mellom den private basisstasjonen og den mobile radiostasjonen ikke skulle komme i konflikt med Telegrafverkets monopolinteresser. Dette, samt få tilgjengelige radiokanaler var av de problemer de fleste europeiske teleforvaltninger hadde, uten at det ble funnet noen rasjonell teknisk eller omforent løsning. De fleste mente at offentlige, automatiserte nett måtte bli den framtidige rasjonelle løsningen, men selve teknikken var ikke moden for hensiktsmessige og økonomisk forsvarlige løsninger. Problemet ble heller ikke ofret tilstrekkelig interesse i ITU, Den internasjonale teleunion, heller ikke i CCIR (radiokomiteen), eller ITUs frekvensplanleggingskontor.

Her i landet vokste behovet for mobil radiotelefoni i tråd med den generelt sterke samfunnsutviklingen. Da bussruter og transportfirmaer som kjørte lange strekninger, som f. eks. Oslo – Trondheim, også søkte om konsesjon for flere basisstasjoner langs ruta, inkludert et større antall mobile radiostasjoner, ble Telegrafstyret engstelig for kortslutning av telemonopolet. Noe måtte gjøres. Det tyske "televerk" syntes å ha et bra automatisk offentlig radiotelefonsystem i drift. Med min bakgrunn falt det naturlig å dra dit for å se på løsningen. Teknisk sett var den bra, tross bruk av den tidens "klumpete" VHF stasjoner. Systemet var ikke blitt noen kommersiell suksess, men heller et statussymbol for ledere i større bedrifter, og følgelig neppe noe for Norge. Svenskene hadde et noe tilsvarende opplegg i Stockholm og i Gøteborg. Men da jeg fikk høre ryktet kommersiell fiasko og nedleggelse i Gøteborg, var jeg overbevist om at vi måtte gå en annen vei. På høyskolen fikk jeg innprentet "Den enkleste løsning er som oftest den beste". IV Rt hadde en VHF-målesender på Tryvasshøgda. En søndag tok jeg kona og en VHF-mottaker med i bilen. Vi kjørte flere veier rundt i "det større" Oslo-området. Jeg leste av signallnivået og kona merket av på kartet. Resultatene viste at vi kunne få brukbar dekning fra en slik sender og jeg følte meg tryggere i min sak.

Det forslag som Radioteknisk avdeling la fram for Styret var basert på et enklest mulig "mobiltelefonsystem" basert på VHF-radioutstyr som kunne "leveres fra hylla". Riktignok var det få firmaer som kunne levere mobile enheter med det ønskede antall frekvenskanaler, noe som hadde betydning for trafikk-kapasiteten. Ekspedisjon og oppsetting av samtaler fra manuelle telefonsentraler syntes teknisk sett å være enklest. Det burde bli relativt enkelt å modifisere vanlige ekspedisjonsbord. Tilleggs-opplæring av våre kjekke og kvikke telefondamer burde neppe by på problemer. I sannhetens navn må det erkjennes at ikke alle innen Radioteknisk avdeling var enig i dette som de karakteriserte som "lite framtidsrettet". Avdelingen hadde allerede et par år arbeidet med tekniske løsninger for et automatisert system og hadde dessuten "sponset" patentsøknader. Men noen praktisk løsning for Televerkets problemer var absolutt ikke i sikte. Styret vedtok i 1966 at jeg skulle lede en bredere sammensatt arbeidsgruppe som skulle "avklare saken" til neste styremøte 10. juni. "OLT-utvalgets anbefaling" var å sette opp basisstasjoner i seks prøve-nett som "dekker størst mulig kundebehov". Med andre ord; vi var i gang.

Imidlertid fikk utvalget en meget stri sak å kjempe mot: "Inngrodde innstillinger og prosedyrer": Vanlige telefoner ble i den tid kjøpt inn og eid, så plassert hos abonnentene, samt vedlikeholdt eller skiftet ut av Telegrafverket. De som hadde innsyn i "radiomiljøet" skjønnte at et slikt opplegg ville være "spikeren i kista". Hvem kunne tenke seg (i dag) at et Televerk med sterkt begrensede økonomiske midler på kort tid skulle anskaffe, installere og vedlikeholde ikke bare basisstasjoner, men flere hundre, for ikke å si flere tusen mobile stasjoner til en pris mellom 12 – 20 tusen kroner. Dette måtte privatiseres. Dessuten hadde jeg i bakhodet, noe de færreste tenkte på; at mobiltelefonsalget, og ikke minst reklamen, ble overtatt av utstyrsleverandører og -forretninger.

Her kan det kanskje passe å nevne en annen viktig sak hvor OLT noe senere også møtte slike "inngrodde innstillinger". Etter hvert som flere busselskaper og ruter fikk OLT utstyr, oppstod ønsket om å kunne konferere med fergene om tiden for den ene eller andres ankomst eventuelt forsinkelse til fergeteiet. Men ferger var maritime enheter i henhold til ITUs Radioreglement og måtte følgelig ha "Maritim radio", dvs. på andre radiokanaler. Det krevde mange og lange diskusjoner, selv med våre egne tjenestemenn, før OLT ble akseptert på ferger, men da i tillegg til "maritim radio". Jeg aksepterte begrunnelsen: En ferge må i nødssituasjon kunne kommunisere med andre skip

Et annet og noe uvanlig område, sett fra datidens "Telegrafverks-holdning", var å skaffe "blest og tiltro" for en ny og ukjent teletjeneste. Jeg gjorde noe som ikke var helt i samsvar med uskrevne regler i vår statsetat. Jeg installerte et VHF-radioutstyr i min private bil og demonstrerte det kommende prøvenettet for en venn som var journalist i Aftenposten. Det ble litt surmuling i U2, men desto mer interesse i mediene. Men også andre gikk utafør "tjenestevei". Kort tid etter at telegrafdirektør Larsen hadde sendt et brev til Samferdselsdepartementet med informasjon den nye "Offentlige landmobil radiotjeneste", og at her trengtes mer penger, så ringte ekspedisjonssjef Barton direkte. "Kan ikke du komme oppom kontoret mitt i dag?" Jeg måtte gi ham en full forklaring på hele OLT-opplegget og hvilke problemer vi kunne løse med det. Han virket interessert og tilfreds.

Imidlertid ble det en annen og tragisk sak som indirekte fikk stor betydning for OLT-systemet. Påsken 1967 omkom 16 personer forskjellige steder i fjellet på grunn av uvær. Redningsarbeidet hadde vært vanskelig og radiokommunikasjonen mellom redningsmannskapene hadde vært elendig eller helt fraværende. I analysene og drøftinger etter påsken kom det fram – også i media – et utall forslag fra mange hold om så vel faste som mobileradiosystemer. For oss i Radioteknisk avdeling virket

forslagene høyst uegnet for fjellområdene og dels svært kostbare og sågar helt utopiske. I min irritasjon og iver gikk jeg igjen utenom tjenestevei. Jeg ringte byråsjef Melteig i Justisdepartementet, ansvarlig departement for redningsoperasjoner. Han fikk orientering om Telegrafstyrets OLT-opplegg med de seks prøveområdene. Tre fire av disse, hadde basisstasjoner som dekket aktuelle fjellområder, og at vårt radiosystem ville være overlegent de andre løse og kostbare forslag. Melteig, som var "midt i skuddlinja" i de dager, ble i "fyr og flamme". Han ringte statsråd Schweigaard Selmer direkte. Hun ba ham snarest ordne et møte om OLT hos henne sammen med politimesteren og andre involverte. I U2 fikk jeg igjen høre at jeg var gått for langt uten at ideen om "OLT i Redningstjenesten" var drøftet og godkjent i Telegrafstyret. Men det lå under hos de fleste hos oss at dette kunne bli en god, om enn ansvarsfull jobb for Telegrafverket. Like etter ble det nye møter i Justisdepartementet med flere involverte, bl.a. Norges Røde Kors, Sivilforsvaret, Heimevernet, Politiet, representanter for Lensmannsetaten og Norsk Radio Relé Liga. IT3 og IV Rt, inklusive resten av OLT-utvalget møtte opp med kart og for-klaringer. Resultatene videre ble at Justisdepartementet ønsket OLT involvert i redningstjenesten allerede for neste påske. Vi måtte påta oss et utvidet ansvarsområde og større omtanke med utbyggingen. Dessuten skulle vi organisere samlet kursvirksomhet for alle involverte, også for våre egne teknikere og telefon-ekspedienter. En interessant og viktig effekt var at så vel redningsmannskaper som våre telefondamer fikk omfattende innsikt om problemene "i andre enden av tråden".

Det faller fristende å nevne et lite "intermesso" her. Kritikken mot redningstjenesten ble også tatt opp som grunnlagt spørsmål i Stortinget. Elisabeth Schweigaard Selmer måtte som ansvarlig statsråd stå til rette. I tilsvarende saker måtte Telegrafstyret skrive svar-sutkast for statsråden og jeg fikk den jobben. E.S.S. ville ha meg med og jeg ble plassert foran i presselosjen. Stortingsrepresentantene "grillet" henne ordentlig. Et spørsmål ble for vanskelig. Hun ba om "unnskyldning og et øyeblikk", kom ned til presselosjen slik at jeg kunne gi henne fullt svar. Hun gikk tilbake med svaret og representanten var fornøyd. Et uvanlig og interessant opptrinn.

Tre av de nevnte omfattende kurs ble holdt. Sammen med erfaringene fra redningstjenestene i de tre følgende påskehøytider bidro disse i vesentlig grad til at de viktige aktørene i redningstjenestene fikk tiltro til OLT. Deres positive oppfatning samt økende bruk av OLT, spredte seg øyensynlig også til andre institusjoner og private virksomheter. Tilgangen på abonnenter i åra som fulgte, oversteget våre største forventninger. Følgene var at vi måtte bygge ut flere basisstasjoner og dels fikk vansker med tilrettelegging av flere nye VHF-kanaler. Vår framgang vakte oppmerksomhet, ikke minst i de andre nordiske teledirektørene. I et møte mellom teledirektørene ble det besluttet at deres NTR (Nordisk teknisk radiokomite) skulle vurdere, samt legge planer for et felles nordisk automatisk mobiltelefonsystem, NMT. Abonenttilgangen var stor og førte til etterfølgeren NMT 900. Disse var begge framgangsrike. Etter hvert våknet de andre europeiske teledirektørene av dvalen. Med betydelig norsk teknisk bistand skaptes de mobiltelefonsystemene Europa og verden kjenner i dag.

Mobiltelefon slik vi kjenner den i dag.

Foto: Kine Victoria Borgos

Landsmøte på Lillehammer 2-4 juni

Lillehammer skal være vertskap for Landsmøtet 2009. Program for møtet er utarbeidet i tett samarbeid mellom Landstyret og Lokalforeningen. I tillegg til valg og økonomi vil Handlingsplanen for 2009-2011 og vedtektene bli viet stor oppmerksomhet og innby til debatt.

Den sosiale og kulturelle siden av Landsmøtet er vektlagt. Vi vil spesielt nevne et spennende kombinert kultur- og sightseeingsprogram. Her vil delegater og ledsagere først kunne velge fritt mellom tre alternativer: Et besøk i Sigrid Undsets hjem Bjerkebæk, Maihaugens byavdeling eller Norges Olympiske Museum. Etter besøk på en av disse tre attraksjonene samles vi til sightseeing med buss for å vise at Lillehammer også er en spennende sommerby. Under sightseeing vil vi bl.a. besøke nabokommunen Øyer der vi tilbyr en tur med gondol til toppen av Hafjell.

Landsmøtet holdes på Rica Victoria hotell. Landsmøtet vil disponere det meste av hotellet. Victoria hotell er et ærverdig gammelt hotell med god mat, godt miljø og sentral beliggenhet. Her kan gjestene gå fra hotellet rett ut i Lillehammer sentrum og gågata. Lillehammer kunstmuseum som ble kåret til Årets kunstmuseum i 2008 ligger bare hundre meter fra vårt hotell.

Lillehammer lokalforening ønsker alle varmt velkommen til Landsmøtet på Lillehammer.

Arne Fauskrud

Byen, Maihaugen
Foto: Kåre Hosar/ Maihaugen

Pensjonistenes krav til Statsbudsjettet for 2010

20. januar i år stilte NPF/SAKO med hele forhandlingsutvalget i sitt årlige møte med regjeringen for å drøfte det kommende års Statsbudsjett.

Det at departementene tar kravene våre med inn i de videre budsjettforhandlingene, har vært det aller viktigste med disse budsjettmøtene. De kravene vi stiller i år er omfattende og viktig for oss. Det er viktig å få forankret kravene så tidlig som mulig i prosessen. Det er motparten i år stilte opp med representanter fra fire departementer, vitner om at det vi kommer med er interessant og at de berørte departementene legger vekt på dette i sitt arbeid med Statsbudsjettet.

Selv om statsråden virker lydhør i disse møtene, er det ikke det samme som det gis noen lovnader. Selv om ikke selve statsbudsjettet drøftes i møtene, er det bestandig en god og positiv tone når partene møtes. Det er viktig med en åpen dialog til enhver sittende regjering. Gjennomslaget vi fikk i fjorårets forhandlinger for minstepensjonistene, viser at det er viktig å ikke gi opp en sak man brenner for. Kampen om minstepensjonistene har vart i svært mange år. Det er derfor viktig å gjenta våre 17 krav vi har på årets liste, selv om det tar tid for å få gjennomslag i sakene.

Vårt viktigste krav for 2010 er avkortning av folketrygdens grunnpensjon med 15% for gifte og samboende par. Dette er en urettferdighet som har vært der i flere tiår, og som er overmoden til å bli tatt livet av. Tenk om alle gifte og samboende par fikk et fratrekk i lønna på 15%, - hvem hadde akseptert det?

NPF/SAKO mener at de kravene som ligger der for 2010 både er fornuftige og tidsriktige. Hver gang vi møter politikere av alle avskyninger, må vi kjempe for kravene våre. Dette gjelder ikke bare sentralt, men også utover i kommunene. Mange av avgjørelsene ligger i hendene på kommunepolitikere. Dette kommer av at mye av midlene som overføres fra stat til kommune ikke er bundet. Det er kun lovpålagte ytelse som bindes av midlene fra staten.

Våre 5 prioriterte krav til Statsbudsjettet for 2010 er;

- Folketrygdens grunnpensjon må være lik uansett sivilstand.
- Det må settes av øremerkede midler til å videreutbygge og sikre en sykehjemsdekning på 25% av antall eldre over 80 år.
- Eldre over 67 år som ikke omfattes av retten til fri tannbehandling, må få utgiftene dekket etter et nærmere definert egenandelsystem for tannhelse.
- Nødvendige varer og tjenester ved gravferd må fritas for moms. I dagens regelverk fritas om lag halvparten av kostnadene fra avgiften.
- Midler til den kulturelle spaserstokken må økes fra dagens NOK 20 til NOK 40.

Av de andre 17 kravene på listen finner vi blant annet behandlingsplan for geriatri, rehabilitering, bostøtte og minstefradraget lik for lønnstagere og pensjonister.

Dagfinn Skarbøvik

Foto: Cato Normann,
Norsk Telemuseum

TELEVIMSENE PÅ NORSK TELEMUSEUM

Hvorfor ikke ta med familien og besøke Norsk Telemuseum en dag i april eller mai? Følgende dager kan du oppleve Televimsene – skuespillere som levendegjør forestillingen:

April

Lørdag	4. april	kl. 12-14
Søndag	5. april	kl. 12-14
Lørdag	18. april	kl. 12-14
Søndag	19. april	kl. 12-14
Lørdag	25. april	kl. 12-14
Søndag	26. april	kl. 12-14

Mai

Lørdag	9. mai	kl. 12-14
Søndag	10. mai	kl. 12-14
Lørdag	23. mai	kl. 12-14
Søndag	24. mai	kl. 12-14

Søndag 5. mai kl. 13-1530 har Telemuseet følgende program: Prøv å klatre med stolpesko. Du får hjelp til å prøve. Du må være min. 130 cm høy.

Onsdag 6. mai kl. 13-1530 er temaet **"IKT-hjelpemidler i et historisk perspektiv"** Foredrag og visning av gamle og nye hjelpemidler for funksjonshemmede. Omvisning i utstillingen "Lufta er for alle", som viser nye hjelpemidler du kan prøve. Foredrag blir oversatt av døvetolk.

Aktiviteter for hele familien hver helg:

- * Slangetelefon – prat med en venn gjennom rør i forskjellige varianter. Kl. 1130-1330
- * Bit for bit konkurranse med små premier (ikke når Televimsene er på programmet).

Kl. 1300

- * Telerebus for store og små. Heledagen.
- * Møt den populære roboten ISAK. Han går rundt og snakker med barna når han har lyst

FORENINGSNUMMER OG ADRESSER

MELD DEG INN I DITT HJEMSTEDS TELEPENSIJONISTFORENING

Her møter du venner og kolleger og oppfrisker gamle minner.

ARENDAL	Finn Egil Halvorsen	Lensmannsvn. 23	4815 Saltrød	37 03 08 26	952 58 324	fegil@online.no
BERGEN	Roy Knag Jæger	Postboks 7150	5020 Bergen	55 56 33 33	915 38 870	telepens@frisurf.no
BODØ/SALTEN	Nils Bøe	Tjeldberget 11/LE 301	8012 Bodø	75 58 11 68	412 94 159	gbkriste@online.no
DRAMMEN	Odd Nålby	Tors vei 48 B	3040 Drammen	32 81 00 25	480 04 841	oddnalby@broadpark.no
GJØVIK	Bjørn Kjensberg	Strandgt. 4 Leiligh. H-0303	2815 Gjøvik	61 17 39 09	970 43 061	telep-gk@online.no
GLÅMDAL	Jan H. Andreassen	Blomstervn. 37	2208 Kongsvinger	62 81 59 40	915 56 223	janhandreassen@yahoo.no
GUDBRANDSDAL	Åse Nordnes	Fryryvn. 10	2670 Otta	61 23 04 98		
HAMAR	Bjørn Pettersen	Delfinen 17 A	2315 Hamar	62 52 35 11	906 06 182	britapet@frisurf.no
HARSTAD OG OMEGN	Elisabeth Markussen	Utsikten 18	9406 Harstad	77 01 79 76	957 70 128	komark@hlink.no
HAUGESUND	Arne Fosse	Hervikvn. 10 D	5521 Haugesund	52 71 65 50	915 98 057	afosse@r-data.no
HELGELAND	Torbjørn Grande	Botnveien 18	8800 Sandnessjøen	75 04 05 14	915 16 441	torb-g3@online.no
KRISTIANSAND	Kjell Moy	Seljeveien 29	4622 Kristiansand	38 01 16 81	478 29 780	kjell.moy@los.mail.no
KRISTIANSUND	Alfhild Haavde	Hauggt. 23	6509 Kristiansund N	71 67 54 12	952 46 622	telep-ca@neasonline.no
LARVIK	Berit Olafsen	Øvre Bøkeligt. 48	3256 Larvik	33 11 74 44	950 27 230	olafsenberit2@hotmail.com
LEVANGER	Sigrun Moe	Rognhaug	7600 Levanger	74 08 13 62	947 29 189	
LILLEHAMMER	Arne Fauskrud	c/o Guttorm Støen Gjøstivegen 14	2614 Lillehammer	61 25 42 96	976 90 120	gut-stoe@online.no
LILLESTRØM	Aud Marwell Myrvang	Sundg. 20	2081 Eidsvoll	63 96 45 54	909 86 580	bomyr@online.no
LOFOTEN	Kjell Tetlie	Postboks 2	8309 Kabelvåg	76 07 83 12	911 79 473	ktetlie@online.no
MOLDE	Annbjørg Megard	Øivindsveg 32	6429 Molde	71 25 32 77	452 05 836	erlispo@online.no
NAMSOS	Randi Langås	Præriev. 5B	7800 Namsos	74 40 57 42	916 15 738	
NARVIK OG OMEGN	Åse Håkonsen	Arbeiderv. 101 A	8516 Narvik	76 94 35 84	970 46 829	
OSLO	Eva-Marie Kvelland	Vekttern. 73	0681 Oslo	22 19 76 90	415 69 388	Telepensjonisteneoslo@online.no
RINGERIKE	Halvard Solberg	Krokenvn. 16	3515 Hønefoss	32 12 27 09	924 23 634	lialbja@online.no
SANDEFJORD	Reidun Sandbu	Sjøstrand 6	3209 Sandefjord	33 47 30 44	478 77 369	resttele@hotmail.com
SENTRALE ENHETER	Magnhild Sletbak	Fossumhavene 58	1359 Eiksmarka	67 14 41 77	911 58 215	magnhild@sletbak.no
SKIEN	Liv Berit Aadna	Hollavn. 105	3729 Skien	35 54 27 80	916 18 449	ragnhiol@online.no
SOGN OG FJORDANE	Dagunn Klakegg	Postboks 168	6801 Førde	57 82 14 21		gunnsteinf@hotmail.com
STAVANGER	Marit Torkildsen	Regimentvn. 80	4045 Hafrsfjord	51 55 16 66		telep-sg@online.no
STEINKJER	Ole Ingvar Halsauet	Molovegen 11	7725 Steinkjer	74 16 75 80	913 04 259	ole.ingvar.halsauet@ntebb.no
TROMSØ	Anne-Berit Aune	Utsikten 78	9018 Tromsø	77 67 51 00	905 77 274	anne-bau@online.no
TRONDHEIM	Ole J. Sandbekkhaug	Anton Bergsv. 38	7099 Flatåsen	72 84 98 02	413 31 948	tdpensj@frisurf.no
TØNSBERG	Greta Tetlie	Lønnevn. 18	3179 Åsgårdstrand	33 08 20 00	456 14 278	gretatetlie@gmail.com
VALDRES	Astri Jodalen	Øvrevn. 43	2900 Fagernes	61 36 00 59	482 39 258	astjodal@online.no
ØSTFOLD	Hans Krugerud	Vesthellinga 60	1526 Moss	69 26 69 90	958 38 088	
ÅLESUND	Helge Haram	Rølandsvegen 1	6260 Skodje	70 27 51 30	908 51 360	helnihar@online.no

Per Rabbås til minne

Per Rabbås døde 15 november 2008, 90 år gammel. Han var leder av Televerkets Pensjonistforbund i perioden 1993-95, i det tidsrommet Televerket ble til Telenor ASA. Forbundet skiftet samtidig navn til Telepensionistenes Landsforbund.

Per Rabbås hadde en lang arbeidsdag i Televerket. Som meget ung mann begynte han som elev i Telegrafverket og gjennomgikk lavere og høyere telegrafkurs. Etter krigen kom han til Telegrafstyret, som senere ble Teledirektoratet, og dette ble hans arbeidsplass som kontorsjef og seksjonssjef frem til pensjonering i 1992.

Hans fagfelt og interesseområde var telefontrafikk, nasjonalt og internasjonalt. Han deltok aktivt i internasjonalt samarbeid om trafikkavvikling innen Norden, i Europa gjennom CEPT og internasjonalt i ITU/CCITT. Per Rabbås representerte Norge/Televerket i mange forhandlinger om bilaterale og multilaterale avtaler om direkte telesamband mellom Norge og fjerntliggende land. I sine siste yrkesaktive år hadde han som spesialoppgave å ivareta Televerkets internasjonale trafikkinteresser, som Atlanterhavskablene og nordisk samarbeid om trafikk til Asia. Dette

var arbeidsoppgaver han trivdes med, og som han skjøttet på en utmerket måte.

Per Rabbås' yrkesliv spenner over den gjennomgripende teknologiske utviklingen av telekommunikasjoner i Norge. Han var aktivt med fra 1930-årene da telefonen begynte å bli interessant i tillegg til telegraf, og han fulgte utviklingen fra et primitivt telefonnett til dagens moderne telenett som et selvsagt og nødvendig verktøy i samfunnet. Per hadde særlig oppmerksomhet på de forretningsmessige muligheter teknologiutviklingen frembød, og han bidro til at Televerket utnyttet mulighetene.

Per Rabbås var avholdt, både som menneske, som leder og som kollega. Medarbeiderne ble betrodd oppgaver med økende ansvarsgrad og fikk dermed muligheter for videre jobbutvikling. Hans rettferdighetssans skapte trygghet og trivsel på arbeidsplassen.

Vi som arbeidet sammen med han, vil huske han som en god og omsorgsfull kollega.

Bjørn Sannes

LANDSSTYRET/REDAKTØRER

LEDER	Dagfinn Skarbøvik	Ryenbergvn. 73 B	0677 Oslo	22 57 22 12	900 46 612	d.skarbovik@c2i.net
NESTLEDER	Odd-Kåre Kvalheim	Anders Sandvigs g. 1	2609 Lillehammer	61 25 82 01	900 21 534	okvalh@online.no
SEKRETÆR	Kjell Ivar Tangen	Lutvannsv. 4	0676 Oslo	22 30 72 29	456 14 158	siftang@yahoo.no
KASSERER	Ragnhild Møklebust	Ekravn. 7C	0756 Oslo	22 50 38 19	917 53 220	ragmoek@online.no
STYREMEDL.	Bjarne Ulvang	Myrholtet 242	5142 Fyllingsdalen	55 16 38 65	416 12 005	audnulva@online.no
"	Anne-Berit Aune	Utsikten 78	9018 Tromsø	77 67 51 00	905 77 274	anne-bau@online.no
"	Eva-Marie Kvelland	Vekterv. 73	0681 Oslo	22 19 76 90	975 09 729	evamar@online.no
VARAMEDL.	Jan H. Andreassen	Blomstervn. 37	2208 Kongsvinger	62 81 59 40	915 56 223	janhandreassen@yahoo.no
"	Dagunn Klakegg	Hjalmar Christensenv.	6800 Førde	57 82 14 21	416 69 849	
REVISOR	Kjell Berglie	Selvbyggervn. 127	0591 Oslo	22 65 30 05	952 58 775	keberg@online.no
"	Reidun Sandnes	Låvevn. 50	0682 Oslo	22 26 49 80		
VARAREV.	Edgar Roli	Krokusv. 30	1475 Finstadjordet	67 90 27 04	951 58 120	
REDAKTØR						
TELEPENSJONISTEN	Viggo Bj. Kristiansen	Solbråtanvn. 44A	1410 Kolbotn	66 80 55 25	908 34 347	vbkristi@online.no
REDAKTØR						
NETTAVISEN	Per Refsem	Nils Knudsens vei 2B	2040 Kløfta	63 97 68 44	905 00 533	p-ree1@online.no

Telepensionistenes Landsforbund • Postadresse 1331 Fornebu • Besøksadresse: Kongensgt. 8, Oslo.

Telefon 22 77 69 52 • Telefaks 22 77 69 55.

E-post: kon.telepensionistene@telenor.com • Nettside: www.telepensionistene.no

Telepensjonister "til scenen" på Nationalteatret og lunsj på Theatercaféen

Tekst: Per-Johan B. Bogerud

Over all forventning kunne turkomiteen i Telepensjonistenes forening Sentrale enheter notere 81 deltakere, som torsdag 12. februar var på formiddagsvisitt på Nationalteatret, med etterfølgende lunsj på Theatercaféen. Ingen av de påmeldte hadde latt seg true av en hustrig vintermorgen!

Tre kunnskapsrike guider tok imot de interesserte telepensjonistene, hvorav de aller fleste var ukjente med hva som skjuler seg i teatrets indre gemakker. Et anegalleri i rotunden forteller en nær sagt levende skuespillerhistorikk. Her troner Johanne Dybwad – Norges største skuespiller gjennom tidene, Tore Segelcke – en av sin generasjons førende skuespillere, Aase Bye, Lillebill Ibsen. Alfred og Toralv Maurstad, Per Aabel, Wenche Foss, Henki Kolstad m.fl. Og ikke å forglemme Johan Halvorsen, teatrets legendariske kapellmester 1899-1929.

Nationalteatret er opp igjennom årene blitt betegnet som "Ibsens hus". Så er da også 21 av hans skuespill blitt oppført her. "Keiser og Galilæer" fikk sin førsteoppførelse på Nationalteatret, og sammenlagt har teatret spilt over 3 000 Ibsen-forestillinger! En uslælig "rekord" er vår påstand!

Som likemann, om enn ikke alltid bestevenn med Ibsen, må også Bjørnstjerne Bjørnson nevnes som medlem av "det gode selskap". Både Ibsen, Bjørnson og Holberg står som "leverandører" av Nationalteatrets hyppigst spilte stykker.

Nationalteatret ble reist på tross av mangel på penger, på byggetomt og på forståelse. Etter over 20 års strev og slit, ble teatret åpnet i september 1899 – først og fremst takket være Bjørn Bjørnsons entusiasme, dikterens sønn. Han var teatrets første sjef. Nationalteatret har røtter tilbake til Christiania Theater fra 1827, men først med teatret sentralt plassert i Studentertunden, fikk norsk diktning "sitt hjem". Teatret utviklet seg ganske raskt til å bli et nasjonalt symbol. Norske diktere, norske scenekunstnere og ikke minst norsk talespråk, til fortregning for dansk, skulle speile vår egen samtid under den store og 1 500 kg tunge lyskuppelen, som aller øverst i teatersalen krones med en forgylt fakkell.

Utsmykningene i Nationalteatret bærer på minner om en kunstnerisk storhetstid, som selve teatersalen har et sterkt preg av. Da telepensjonistene fikk ta en titt inn i

kongelosjen, fortalte "vår" guide at den er kjent for å ikke ha den beste synsvinkelen mot scenen. Kong Olav skal spøkefullt en gang ha uttalt: - Jeg er vel den eneste nordmann som har sett kun halve forestillinger!

Livet innenfor teatrets vegger er som i en stor bedrift med en lang rekke aktiviteter, som publikum aldri får se. Her har malere, rørleggere, snekkere, elektrikere, tapetserere, teknikere, frisører, sminkører, skreddere, rekvisitører og smeder og mange flere yrkesgrupper sitt daglige arbeide. Flere av verkstedene er, på grunn av plassmangel, med årene flyttet ut av hovedhuset.

Nationalteatret var ved byggestart kalkulert til kr. 600 000,-, men da bygningen stod der fullbrakt, lød regningen på kr. 1 705 211,90. Da var også alt inkludert! En brosjyre om Nationalteatret betegner kunstnerinstitusjonen ikke bare som "et møtested, men fremfor alt som Norges nasjonalscene - vår stolthet og glede!"

Hva var mer naturlig etter denne noe annerledes teateropplevelsen, enn at telepensjonistene samlet seg om en vel anrettet lunsj på Theatercaféen-Nationalteatrets renommerte nabo!

De 81 telepensjonistene som torsdag 12. februar invaderte Nationalteatret under et formiddagsbesøk, lot seg imponere over alt de observerte og ble fortalt av guiden Aasmund Vik (bakerst t.v.). Gruppene vi her ser, fulgte godt med i "timen"!

